

WOJEWODA ŚLĄSKI

Katowice, 17 maja 2024 r.

PSVI.431.1.20.2024

Egzemplarz nr 1

Pan
Mateusz Kacy
Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Siemianowicach Śląskich

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177, z późn. zm.) w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich, ul. Szkolna 17, 41-100 Siemianowice Śląskie, przeprowadzono kontrolę w trybie zwykłym. Kontrola jest ujęta w planie kontroli zewnętrznych, prowadzonych przez Wydziały Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach na rok 2024.

Organizację i tryb przeprowadzenia niniejszej kontroli określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477).

Kontrolę w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich, na podstawie upoważnień wydanych 25 marca 2024 r., przeprowadził zespół inspektorów Oddziału ds. Pieczy Zastępczej Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach: Anna Lechowicz – starszy inspektor wojewódzki (kierująca zespołem) i Danuta Kotorowicz – starszy inspektor wojewódzki.

Tematem kontroli była ocena realizacji wybranych zadań gminy wynikających z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

O terminie i zakresie planowanej kontroli pismami z 25 marca 2024 r. poinformowano Prezydenta Miasta oraz dyrektora jednostki kontrolowanej – zawiadomienia wysłano poprzez platformę ePUAP.

Przed rozpoczęciem czynności kontrolnych dyrektorowi jednostki przedstawiono stosowne upoważnienia i dokonano wpisu do książki kontroli.

Czynności kontrolne w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich przeprowadzono w dniach 9, 10, 12, 16 i 17 kwietnia 2024 r. Kontrola obejmowała okres od 1 lipca 2023 r. do ostatniego dnia czynności kontrolnych prowadzonych w jednostce kontrolowanej.

(Akta kontroli str. 1-19)

Użyte w wystąpieniu pokontrolnym skróty:

- ustawa – ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177, z późn. zm.);
- MOPS, Ośrodek – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich, ul. Szkolna 17.

Ustaleń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym dokonano w oparciu o analizę udostępnionej dokumentacji, informacje uzyskane od kierownika Działu Pieczy Zastępczej i asystentów rodziny zatrudnionych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych, działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich, w zakresie objętym kontrolą, ocenia się pozytywnie.

Ustalenia stanowiące podstawę do oceny realizacji zadań gminy, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich.

1. Uregulowania prawne jednostki wykonującej zadania własne gminy wynikające z ustawy.

- 1.1 statut, regulamin organizacyjny oraz upoważnienia/pełnomocnictwa dyrektora jednostki w zakresie realizacji zadań ujętych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich jest jednostką budżetową Miasta Siemianowice Śląskie. Terenem działania Ośrodka jest obszar Miasta Siemianowice Śląskie. Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Prezydent Miasta Siemianowice Śląskie.

Ośrodek działa m.in. na podstawie:

- Statutu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich nadanego Uchwałą Nr 66/2011 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 26 maja 2011 r., częściowo zmienionego Uchwałą Nr 527/2017 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 18 grudnia 2017 r.;
- Regulaminu Organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich, wprowadzonego Zarządzeniem Dyrektora MOPS nr ORP.021.34.2023 z 26 kwietnia 2023 r., ze zmianami wprowadzonymi Zarządzeniem Dyrektora MOPS nr ORP.021.8.2024 z 26 stycznia 2024 r. (wchodzącymi w życie z dniem 1 lutego 2024 r.).

W Statucie określono, że podstawowym celem Ośrodka jest organizowanie i udzielanie osobom i rodzinom wszechstronnej pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Ośrodek poprzez podejmowanie różnorodnych inicjatyw ma za zadanie inspirować rodziny do uaktywnienia i usamodzielnienia się, do przezwycięzania trudności życiowych i bytowych oraz do integracji ze środowiskiem. Szczegółową organizację i zasady działalności Ośrodka określa Regulamin Organizacyjny.

Z zapisów Regulaminu Organizacyjnego wynika, że Ośrodek realizuje zadania statutowe w szczególności na podstawie m.in. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W jego strukturach funkcjonują m.in.: 2 Działy Pomocy Środowiskowej, Dział Realizacji Świadczeń, Zespół ds. Przemocy, Klub Integracji Społecznej, Dział Opieki nad Osobami Starszymi i Niepełnosprawnymi, Dział Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych, Zespół Placówek Wsparcia Dziennego oraz Dział Pieczy Zastępczej.

W ramach Działu Pieczy Zastępczej funkcjonuje Zespół ds. Asysty Rodzinnej, do którego zadań w szczególności należy:

- objęcie rodziny mającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych pomocą asystenta rodziny, zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a w szczególności opracowywanie i realizacja planu pracy z rodziną; prowadzenie dokumentacji pracy z rodziną; dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny; współpraca z zespołem interdyscyplinarnym i grupą diagnostyczno-pomocową oraz realizacja zadań wynikających z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”;
- udzielanie wsparcia dziecku poprzez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem na podstawie art. 76 a ustawy Kodeks postępowania karnego;
- wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”.

Ponadto Ośrodek prowadzi obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego, który realizuje Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

W okresie objętym kontrolą, dyrektorem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich był pan Mateusz Kacy. Prezydent Miasta udzielił pełnomocnictwa dyrektorowi do jednoosobowego działania i składania oświadczeń woli w ramach czynności zwykłego zarządu, związanych z bieżącym funkcjonowaniem Ośrodka, m.in. w szczególności do: reprezentowania Gminy na zewnątrz, w tym przed sądami, organami administracji publicznej, organami egzekucyjnymi we wszystkich postępowaniach sądowych, administracyjnych i egzekucyjnych, związanych z działalnością kierowanej jednostki; składania oświadczeń woli w imieniu Gminy w zakresie praw i obowiązków obejmujących statutową działalność jednostki (pełnomocnictwo nr 5/2021 z 1 lutego 2021 r.) oraz udzielił upoważnienia dyrektorowi m.in. do realizowania zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (upoważnienie nr 506/2023 z 15 listopada 2023 r.).

1.2 spełnianie, przez osoby zatrudnione na stanowisku asystenta rodziny, wymogów określonych w art. 12 ust. 1 oraz art. 17 ust. 3 i 4 ustawy;

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich, na stanowisku asystenta rodziny zatrudnione są 4 osoby. W wyniku podjętych czynności oraz analizy akt osobowych osób zatrudnionych na stanowisku asystenta rodziny ustalono, że:

- 3 osoby zatrudnione są w oparciu o umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, a 1 osoba jest zatrudniona w wymiarze 0,75 etatu;
- posiadają wykształcenie zgodne z wymogami określonymi w art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy;
- złożyły oświadczenia odnośnie spełniania warunków określone w art. 12 ust. 1 pkt 2-4 ustawy;
- zostały sprawdzone w Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym;
- spełniają warunki określone w art. 17 ust. 3-4 ustawy, tzn. nie łączą pracy asystenta rodziny z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego i nie prowadzą postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę (złożyły oświadczenia w tym zakresie);
- podnoszą swoje kwalifikacje - w okresie objętym kontrolą uczestniczyły w:
 - superwizji prowadzonej przez Macieja Sosnowskiego z Polskiego Towarzystwa Superwizji Pracy Socjalnej w ramach projektu „Wsparcie rozwoju pracowników polskiego systemu pomocy społecznej, finansowanej przez UNICEF (dyplom z 30 lipca 2023 r.);

- różnych formach doskonalenia zawodowego, posiadają świadectwa i certyfikaty potwierdzające ukończenie kursów/szkoleń, m.in.: „Podejście skoncentrowane na rozwiązaniach w pracy asystenta z rodziną” – organizowane przez Qźnię Umiejętności (21-22 września 2023 r.); „Syndrom wypalenia zawodowego i zarządzanie stresem w pracy z osobami uwikłanymi w przemoc domową” - w ramach projektu Siemianowice przeciw przemocy (17 i 20 października 2023 r.); „Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia dzieci i podejmowania interwencji” – w ramach projektu Siemianowice przeciw przemocy (26-27 października 2023 r.); „Pierwsza pomoc psychologiczna osobom doświadczającym przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym” – organizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego (10 listopada 2023 r.).

(Akta kontroli str. 20-28)

Jeden z asystentów rodziny, za szczególne osiągnięcia w swojej pracy, uzyskał II miejsce w konkursie zorganizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego pn. „Śląski Prometeusz 2023” (wojewódzka nagroda dla pracowników systemu pomocy i integracji społecznej, w kategorii asystent rodziny).

2. Realizacja wybranych zadań gminy określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich.

2.1 zapewnianie pomocy asystenta rodziny;

Na terenie Miasta Siemianowice Śląskie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą skorzystać z pomocy asystenta rodziny. Dyrektor Ośrodka przydziela rodzinie asystenta na wniosek pracownika socjalnego, który po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, na podstawie analizy sytuacji rodziny stwierdza zasadność tej formy wsparcia. W gminie występują też sytuacje, w których sąd zobowiązuje rodzinę do współpracy z asystentem rodziny.

Z analizy przedstawionych inspektorom materiałów wynika, że w okresie objętym kontrolą, rozpatrywano 69 wniosków o przydzielenie rodzinie asystenta, z czego 66 wniosków rozpatrzono pozytywnie (przydzielono asystenta), a 3 wniosków nie zrealizowano (1 wniosek z powodu rezygnacji rodziny w trakcie trwania procedury przyznającej asystenta rodziny; 2 wnioski z uwagi na rezygnację rodziny z asystenta rodziny na początku współpracy).

Asystenci pracują w zadaniowym czasie pracy, jednak zazwyczaj realizują swoje obowiązki w godzinach 7⁰⁰-17⁰⁰ (godziny pracy są dostosowywane do potrzeb rodziny, która wymaga wsparcia). Zakres czynności obejmuje obowiązki asystenta określone w art. 15 ust. 1 pkt 1-19 ustawy. Częstotliwość kontaktów asystentów z rodziną, ich forma i czas trwania wynikają z sytuacji rodziny, problemów w niej występujących oraz jej potrzeb.

W okresie objętym kontrolą pracę świadczyło 4 asystentów, maksymalna liczba rodzin pod opieką jednego asystenta nie przekraczała 15. Z analizy przedłożonej dokumentacji wynikało, że przydzielenie asystentowi kolejnej rodziny odbywa się wówczas, gdy możliwe jest spełnienie warunku określonego w art. 15 ust. 4 ustawy (nie więcej niż 15 rodzin pod opieką jednego asystenta). O przydziale rodziny danemu asystentowi decyduje kierownik Działu Pieczy Zastępczej, biorąc pod uwagę predyspozycje osobowościowe asystenta i problemy występujące w rodzinie. Asystent współpracuje z rodziną również

w sytuacji, gdy dziecko przebywa poza domem, np. w młodzieżowym ośrodku wychowawczym lub w pieczy zastępczej.

Wg stanu na dzień 1 października 2023 r. pod opieką asystentów rodziny było 39 rodzin, w których było 92 dzieci, a 11 przebywało w pieczy zastępczej. Wg stanu na 3 kwietnia 2024 r. wsparciem asystenta objętych było 48 rodzin, w których było 116 dzieci, a 19 przebywało w pieczy zastępczej. W dokumentacji dotyczącej poszczególnych rodzin znajdowały się zgody na podjęcie współpracy z asystentem rodziny.

(Akta kontroli str. 29-30)

Jak ustalono, głównymi problemami, jakie występują w rodzinach, z którymi pracują asystenci, są: niskie kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, niepełnosprawność dzieci, ograniczone możliwości intelektualne rodzica, problem alkoholowy w rodzinie, trudne warunki socjalno-bytowe, trudności w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemy z realizowaniem obowiązku szkolnego przez dzieci, problemy zdrowotne rodziców i/lub dzieci, analfabetyzm, nieporadność życiowa, bezrobocie, samotne rodzicielstwo, umieszczenie dzieci poza środowiskiem rodzinnym, trudności w załatwianiu spraw urzędowych.

(Akta kontroli str. 37-43)

Asystenci rodziny zatrudnieni w Ośrodku, w okresie objętym kontrolą, udzielali rodzinom pomocy i wsparcia w obszarach, w których dane rodziny tego wsparcia wymagały. Pracownik socjalny po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego, sporządzeniu diagnozy rodziny oraz po spotkaniu członków zespołu (kierownik Działu Pieczy Zastępczej, kierownik pracy socjalnej, pracownik socjalny, asystent), wnioskuje do dyrektora MOPS o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny, a następnie przekazuje skompletowaną dokumentację kierownikowi Działu Pieczy Zastępczej. Diagnoza rodziny zawiera opis sytuacji socjalno-bytovej, określenie problemów występujących w rodzinie oraz rodzaj wsparcia, jakiego rodzina wymaga ze strony asystenta rodziny (np. budowanie pozytywnych relacji w rodzinie, pomoc w racjonalnym gospodarowaniu budżetem, wsparcie w prawidłowym pełnieniu ról rodzicielskich, poprawienie warunków mieszkaniowych, wsparcie w załatwianiu spraw urzędowych, pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego). Ze spotkania w sprawie objęcia wsparciem asystenta rodziny opracowywany jest protokół, którego integralną część stanowi wniosek pracownika socjalnego o objęcie rodziny wsparciem asystenta oraz wywiad środowiskowy wraz z diagnozą problemów. Gdy nie zachodzi konieczność objęcia rodziny wsparciem asystenta, wpisywane jest uzasadnienie.

W przypadku planowania zakończenia pracy asystenta z rodziną, po spotkaniu członków zespołu, asystent wnioskuje do dyrektora MOPS o zakończenie pracy z rodziną. Ze spotkania w sprawie zakończenia współpracy sporządzany jest protokół (do którego załącznik stanowi opinia asystenta o aktualnej sytuacji rodziny i oświadczenie rodziny) zawierający wskazanie powodów zaprzestania pracy z rodziną lub uzasadnienie braku podstaw do zakończenia tej pracy.

Współpraca asystenta ustaje wówczas, gdy cele założone w planie pracy z rodziną zostają osiągnięte lub gdy rodzina nie współpracuje, czy też zmienia miejsce zamieszkania. W przypadku, gdy wsparcie asystenta udzielane jest rodzinie na mocy postanowienia sądu, o zakończeniu pracy z rodziną jest zawiadamiany właściwy sąd.

Po zakończeniu współpracy, gdy założone cele zostały osiągnięte, asystent monitoruje sytuację rodziny przez okres ok. 3 miesięcy.

Na terenie Miasta Siemianowice Śląskie praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych odbywa się kompleksowo. W rozmowach z kontrolującymi asystenci podkreślali, że są zespołem, który się wspiera, bardzo ściśle ze sobą współpracuje i utrzymuje wspólny

front w pracy z rodzinami. Asystenci na bieżąco współpracują z pracownikami socjalnymi, kuratorami i koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej. W razie potrzeby kierują rodziców i ich dzieci do instytucji udzielających wsparcia psychologicznego, pedagogicznego lub terapeutycznego.

2.2 zapewnianie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych dostępu do specjalistycznego poradnictwa;

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, będące w kryzysie emocjonalnym, doświadczające przemocy, zmagające się z życiowymi trudnościami mogą otrzymać pomoc i wsparcie m.in. w: Ośrodku Interwencji Kryzysowej (np. możliwość wzięcia udziału w warsztatach podnoszących kompetencje wychowawcze pod nazwą „Akademia Dobrego Rodzica”), Centrum dla Rodzin (w którym prowadzone są działania profilaktyczne, edukacyjne i pomocowe dla osób zagrożonych przemocą), Poradni Zdrowia Psychicznego, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Samodzielnym Publicznym Zakładzie Terapii Uzależnień i Współzależnień, Centrum Rehabilis (opieka psychologiczna i psychoterapeutyczna), Centrum Pomocy Rodzinie „Modus Vivendi” (instytucja diagnostyczno-terapeutyczna).

Rodzice mogą korzystać ze wsparcia asystenta, pracownika socjalnego, bezpłatnej pomocy prawnika i psychologa Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w razie potrzeby mogą skorzystać z pomocy osoby, która zna język migowy i osoby, która jest tłumaczem języka ukraińskiego.

2.3 pomoc w opiece i wychowaniu dzieci przebywających w rodzinie;

W strukturze organizacyjnej MOPS funkcjonuje Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dla Dzieci, w skład którego wchodzi Specjalistyczna Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci (Placówka SD 1) przy ul. Śniadeckiego 13 oraz Placówka Wsparcia Dziennego dla Dzieci (SD 2) przy ul. Matejki 4. Ww. placówki wspierają rodziny w opiece i wychowaniu dzieci w szczególności poprzez działania wychowawcze, opiekuńcze i edukacyjne, takie jak, np.: zajęcia kształtujące umiejętność prawidłowej realizacji obowiązku szkolnego; cotygodniowe zajęcia prowadzone w koedukacyjnych grupach wiekowych dla dzieci w wieku szkolnym oraz codzienne spotkania w grupach mające na celu m.in. integrację grupy oraz profilaktykę; zajęcia plastyczne, techniczne, muzyczne, sportowe (np. atrakcje oferowane przez kompleks sportowy „Sporcik”, Park Miejski, Park „Hutnik”, Park „Pszczelnik”), ekologiczne, artystyczne, kulinarne; zajęcia kształtujące i utrwalające poprawne nawyki higieniczne u dzieci i promujące zdrowy tryb życia; bieżące monitorowanie sytuacji szkolnej, socjalno-bytowej dzieci; imprezy okolicznościowe; wycieczki, wyjścia i spacer (np. basen, lodowisko, kino, Sala Zabaw Hopsa, realizacja autorskiego programu „Pieszko i na rowerze”, w ramach którego dzieci wraz z wychowawcami zwiedzały pobliskie parki i tereny zielone, poznając bogatą historię i nieznaną zakątki miasta).

Wychowawcy placówek prowadzą zajęcia grupowe z dziećmi według opracowanych programów grupowych oraz prowadzą stałą indywidualną pracę z dziećmi i ich rodzinami w oparciu opracowane diagnozy i indywidualne korekcyjne plany pracy.

Ponadto w Placówce SD 1 pracownik socjalny, pedagog, psycholog i logopeda pracują z dziećmi oraz zapewniają im i ich rodzicom specjalistyczną pomoc (poprzez organizowanie zajęć indywidualnych i grupowych), a także stanowią wsparcie dla wychowawców grup w procesie diagnostycznym. Psycholog na bieżąco współpracuje z wychowawcami, bierze udział w tworzeniu planów pracy indywidualnej i grupowej oraz uczestniczy w pracy zespołów dokonujących oceny aktualnej sytuacji dziecka w rodzinie.

Pedagog wspiera pracę wychowawczą z dziećmi poprzez prowadzenie zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, wyrównawczych, zajęć o charakterze socjoterapeutycznym, rozmów oraz indywidualnych zajęć z dziećmi w zakresie m.in. radzenia sobie z agresją, kształtowania i rozwijania umiejętności interpersonalnych, prawidłowej postawy moralnej i kształtowania poprawnych relacji z rówieśnikami. Ponadto wspiera wychowawców i współpracuje przy tworzeniu diagnoz i indywidualnych planów pracy z dzieckiem.

Pracownik socjalny współpracuje z rodzicami w zakresie rozwijania ich kompetencji wychowawczych, prowadzi spotkania indywidualne oraz odbywa wizyty w środowisku domowym.

Placówki wsparcia dziennego realizując swoje zadania współpracują z instytucjami i organizacjami pozarządowymi na terenie miasta, w tym m.in. z: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, placówkami służby zdrowia, Sądem Rodzinnym, Komendą Miejską Policji; pracownicy są w stałym kontakcie z pedagogami i psychologami szkolnymi.

Rodzice są informowani o możliwości skorzystania z bezpłatnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci takich jak, np. półkolonie, wycieczki, warsztaty, wydarzenia kulturalne.

W okresie od 1 lipca 2023 r. do dnia rozpoczęcia kontroli ze wsparcia Placówek skorzystało łącznie 107 dzieci, z tego: w SD 1 – 74 dzieci z 43 rodzin (w tym 12 dzieci z 9 rodzin, z którymi pracuje asystent); w SD 2 – 33 dzieci z 20 rodzin (w tym 3 dzieci z 3 rodzin, z którymi pracuje asystent).

(Akta kontroli str. 31-33)

2.4 opracowanie i realizacja 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny;

Na terenie Miasta Siemianowice Śląskie są opracowywane i realizowane 3-letnie programy wspierania rodziny. W okresie objętym kontrolą realizowano program na lata 2021-2023. Jego głównym celem było rozwijanie i wzmacnianie systemu wsparcia dziecka i rodziny oraz rozwijanie pieczy zastępczej ze szczególnym uwzględnieniem rodzinnych form opieki. Aktualnie realizowany jest „Program Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2024 – 2026” przyjęty uchwałą Nr 825/2024 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 21 marca 2024 r.

Z realizacji programu w danym roku kalendarzowym sporządzane jest sprawozdanie. Ze sprawozdania za 2023 rok, przyjętego uchwałą nr 824/2024 Rady Miasta Siemianowic Śląskich z dnia 21 marca 2024 r. w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich w 2023 roku oraz potrzeb związanych z realizacją tych zadań wynika, że MOPS podejmował szereg działań mających na celu poprawę sytuacji rodziny, rodzice biologiczni mogli korzystać z bezpłatnej pomocy prawnika i psychologa Ośrodka, a w sytuacji wystąpienia problemów opiekuńczo-wychowawczych rodzina była obejmowana wsparciem asystenta rodziny, pracownika socjalnego i kuratora sądowego. Ponadto w zakresie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci rodziny były wspierane poprzez możliwość skorzystania z usług świadczonych przez Placówki Wsparcia Dziennego dla Dzieci, gdzie zajęcia organizowane dla dzieci prowadzone były przez wychowawców, psychologa, pedagogów, logopedę i pracownika socjalnego.

W kilkuletniej perspektywie realizacja Programu Wsparcia Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 ma na celu podejmowanie szeregu działań wspierających rodzinę naturalną, aby ograniczyć umieszczanie dzieci w pieczy zastępczej, pomoc podmiotom rodzinnej pieczy zastępczej w prawidłowym wypełnianiu ich funkcji oraz rozwój pieczy zastępczej z naciskiem na rodzinne formy

opieki i ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Program jest powiązany ze „Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Siemianowice Śląskie na lata 2021-2024”, czyli dokumentem planistycznym szczebla lokalnego.

(Akta kontroli str. 45-67)

3. Zadania asystenta rodziny

3.1 prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną/dokumentowanie pracy z rodziną;

Ustalono, że asystenci rodziny dokumentują pracę z rodziną oraz wszelkie działania podejmowane na jej rzecz. Asystenci podkreślali, że pracę rozpoczynają od wzbudzenia zaufania rodziny, poznania jej potrzeb i oczekiwań, a w swojej codziennej pracy starają się być przyjacielem rodziny. Każda rodzina jest indywidualnie traktowana, a w trakcie pracy sytuacja rodziny omawiana jest w zespole.

W trakcie czynności kontrolnych analizie poddano 10 losowo wybranych teczek, w których asystenci dokumentują pracę z rodzinami. Teczki zawierały m.in.: wywiad środowiskowy, zgodę rodziny na przyznanie asystenta, diagnozę rodziny, wniosek do dyrektora Ośrodka o przydzielenie asystenta, protokół ze spotkania w sprawie przydzielenia asystenta, zgodę rodziny na współpracę z danym asystentem, plan pracy z rodziną (i jego modyfikacje), karty pracy asystenta z rodziną, okresowe oceny sytuacji rodziny, karty monitorowania sytuacji rodziny (w sytuacji zakończonej pracy z rodziną).

Asystenci pracując z rodziną na bieżąco podejmują współpracę z jednostkami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, co jest udokumentowane w kartach pracy asystenta w postaci wpisów dot. spotkań w szkole z pedagogami i wychowawcami, psychologami, kuratorami, dzielnicowymi; wizyt w przychodniach zdrowia, poradniach. W aktach rodziny są również zaproszenia na posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej czy dziecka korzystającego ze wsparcia dziennego dla dzieci.

3.2 opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, a w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej opracowanie we współpracy z rodziną i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną skoordynowanego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;

W teczce każdej rodziny znajdował się plan pracy z rodziną, dokument był zgodny z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy. Pod planem pracy z rodziną były podpisy asystenta rodziny, pracownika socjalnego i rodziny. W planie wypisany był cel główny oraz cele szczegółowe służące jego realizacji. W razie zmieniającej się sytuacji rodzinnej, plan jest modyfikowany.

3.3 dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny;

Okresowej oceny sytuacji rodziny dokonuje asystent, po konsultacji z pracownikiem socjalnym i/lub kuratorem, a następnie podpisuje ją kierownik Działu Pieczy Zastępczej i dyrektor Ośrodka. Okresowa ocena sytuacji rodziny zawiera: ocenę sytuacji rodziny z uwzględnieniem jej zasobów i deficytów, a także ocenę realizacji podjętych działań. Ponadto, w okresowej ocenie znajdują się informacje dotyczące funkcjonowania dziecka w szkole i rodziny w środowisku. Ocena sporządzana jest nie rzadziej co pół roku.

3.4 monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;

W przypadku planowania zakończenia współpracy z rodziną, po spotkaniu zespołu specjalistów, asystent wnioskuje do dyrektora MOPS o wyrażenie zgody na zakończenie pracy z rodziną. W protokole zapisane są uzasadnienie i powody zaprzestania dalszej pracy. W przypadku, gdy cele założone w planie pracy zostały osiągnięte, bądź w przypadku, gdy rodzina nie podejmuje współpracy lub zmieniła miejsce zamieszkania, praca z rodziną zostaje zakończona. W pierwszym przypadku, asystent po zakończeniu współpracy monitoruje sytuację rodziny przez okres ok. 3 miesięcy. Czas trwania monitoringu zależy od potrzeb rodziny.

Uwagi i wnioski

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich prawidłowo realizuje zadania gminy w zakresie wspierania rodziny wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na terenie Miasta Siemianowice Śląskie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą skorzystać z pomocy asystenta rodziny, mają zapewniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego, a także jest im udzielana pomoc w opiece i wychowaniu dzieci.

Na stanowisku asystenta rodziny zatrudniane są osoby, które posiadają odpowiednie kwalifikacje oraz spełniają warunki określone w ustawie. Asystenci realizują pracę z rodziną i na jej rzecz, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy, właściwie ją dokumentują, opracowują i realizują plan pracy z rodziną, dokonują okresowej oceny sytuacji rodziny, a także monitorują funkcjonowanie rodziny po zakończeniu z nią pracy.

Na terenie Miasta Siemianowice Śląskie praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych odbywa się kompleksowo. W rozmowach z kontrolującymi asystenci podkreślali, że są zespołem, który się wspiera, bardzo ściśle ze sobą współpracuje i utrzymuje wspólny front w pracy z rodzinami. Asystenci na bieżąco współpracują z pracownikami socjalnymi, kuratorami i koordynatorami rodzinnej pieczy zastępczej. W razie potrzeby kierują rodziców i ich dzieci do instytucji udzielających wsparcia psychologicznego, pedagogicznego lub terapeutycznego.

Na terenie Miasta Siemianowice Śląskie są opracowywane i realizowane 3-letnie programy wspierania rodziny.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich w 2023r. zgłosił kandydatów do konkursu „Śląski Prometeusz 2023” i II miejsce w kategorii asystent rodziny otrzymał pracownik Ośrodka, który od 7 lat pracuje na tym stanowisku.

W toku czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości, w zakresie objętym kontrolą, w związku z tym odstępuje się od wydania zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie

Na podstawie § 14 ust. 1-2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015 r. poz. 1477) dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich może wnieść umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego, w tym wystąpienia niezawierającego zaleceń pokontrolnych, na zasadach określonych w art. 197d ust. 1-7 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 177, z późn. zm.).

Ww. zastrzeżenia należy wnieść na piśmie do dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach na adres: Wydział Rodziny i Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach ul. Piastowska 40, 43-300 Bielsko - Biała, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Niniejsze wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Egzemplarz nr 1 przekazano za potwierdzeniem odbioru dyrektorowi Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich.

Egzemplarz nr 2 włączono do akt kontroli.

Zespół kontrolny:

lechowicz
.....
Anna Lechowicz
starszy inspektor wojewódzki

kotorowicz
.....
Danuta Kotorowicz
starszy inspektor wojewódzki

Z up. WOJEWODY ŚLĄSKIEGO
Chroszcz
Marcin Chroszcz
Dyrektor Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej